

Framework of Conservation Evaluation for Dynamic Cultural World Heritage Sites

ARTICLE INFO

Article Type
Analytic Study

Authors

Fatemeh Yazdgerd, PhD ¹
Pirouz Hanachi, PhD * ²
Mohammadhassan Talebian, PhD ³

How to cite this article

Yazdgerd F, Hanachi P, Talebian M. Framework of Conservation Evaluation for Dynamic Cultural World Heritage Sites. *Naqshejahan*. 2021 Jul 10; 11(2):101-119.

<https://doi.org/10.2322/4991.1400.11.2.6.1>

ABSTRACT

Aims: Dynamic cultural World Heritage Sites, as irreplaceable resources with tangible and intangible dimensions, have been shaped by a result of the processes of sociocultural production and experiences in the temporal and spatial context and are going through a series of changes over time. The main purpose of this research is to assess the state of conservation of dynamic cultural World Heritage Sites, which is one of the most fundamental issues in the World Heritage monitoring process.

Methods: This study elaborates on applied-developed research methods, using an analytical descriptive method in two sections. The theoretical section is based on the logical reasoning method and technique of content analysis and logical inference; and the practical section is based on the survey method and analytic hierarchy process technique.

Findings: Achieving the effective assessment for the state of conservation of dynamic cultural World Heritage Site is based on two substantial criteria: 1) “securing and conveying cultural significance of the heritage site” with the sub-criteria of “integrity” and “authenticity”; 2) “heritage site experience” with the sub-criteria of “perception of cultural significance” and “experience of authenticity”.

Conclusion: The results show that the “sense of place attachment” indicator is the most important factor in conservation evaluation of the studied Cultural World Heritage Site. And periodic use of this proposed model in the monitoring process provides a coherent platform for measuring the efficiency of the studied dynamic heritage site management system. Also, the transfer of this experience can be used in the process of management and protection of historically and culturally rich sites of Tehran by Tehran Cultural Heritage and Tourism Organization in cooperation with Tehran Municipality and Tehran Beautification Organization.

Keywords: Conservation, Sustainability of historic setting, Perception of cultural significance, Experience of authenticity, Tehran Cultural Heritage and Tourism Organization, Tehran Municipality, Tehran Beautification Organization.

CITATION LINKS

- [1] Conservation and sustainability in historic cities. [2] Study on the buffer zone of a Cultural Heritage ... [3] Evaluating the authenticity of earthen heritage ... [4] ICOMOS Charter for the Interpretation ... [5] The UNESCO Recommendation on the Historic ... [6] The Palgrave handbook of contemporary ... [7] The ontological politics of heritage... [8] Discussing strategy in heritage conservation... [9] Judging the Authenticity of the City. [10] The implementation of the UNESCO World Heritage ... [11] A fundamental yet overlooked concept in World ... [12] Toward a framework integrating authenticity ... [13] Considerations on authenticity and integrity in world ... [14] International charters on urban conservation ... [15] Conservation of ruins. [16] International World Heritage Expert Meeting ... [17] Maintaining Authenticity and Integrity at Cultural World Heritage Sites. [18] Dynamic integrity: a concept to historic ... [19] Cultural heritage management: A possible role ... [20] Understanding heritage. Perspectives in heritage studies. [21] Authenticity as a sustainable value of holistic ... [22] A Definition of Authenticity Concept in Conservation... [23] Management Guidelines for World Cultural ... [24] In Search of Authenticity in Historic Cities ... [25] Fixing historic preservation: a constructive critique ... [26] Developing a Maintenance-Focused Conservation ... [27] Measuring Urban Heritage Conservation: Theory and Structure (part 1). Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development [Internet]. [28] Negotiating Authentic Objects and Authentic Selves. [29] Rethinking Authenticity in Tourism Experience. [30] Experiencing Authenticity at Heritage Sites: Some Implications for Heritage Management and Conservation. Conservation and Management of Archaeological sites. [31] Authentication: Hot and Cool. Annals ... [32] Conceptualising the Subjective Authenticity of Intangible Cultural Heritage. International Journal of Heritage Studies. [33] Understanding Existential Authenticity. [34] Connecting Visitors to People and Place: Visitors' Perceptions of Authenticity at Canyon de Chelly National Monument, Arizona. [35] The Moderating Role of place Attachment... [36] Developing a Model for the Relation Between Heritage and Place Identity.

1. Architecture Department, Architecture Faculty, Kish International Campus, University of Tehran, Tehran, Iran.

2. Professor of Monument Renovation Department, Architecture Faculty, College of Fine Arts, University of Tehran, Tehran, Iran.

3. Associate Professor of Monument Renovation Department, Architecture Faculty, College of Fine Arts, University of Tehran, Tehran, Iran.

*Correspondence

Address: Research Institution of Art & Culture, Daneshsara Street, Baharestan Square, Tehran, Iran.

Phone: +98 (21) 33118638

Fax: +98 (21) 89788434

Article History

Received: 07 Jul 2021

Accepted: 18 Jul 2021

ePublished: 10 Jul 2021

بایسته‌های ارزیابی حفاظت از محوطه‌های پویای میراث فرهنگی جهانی

فاطمه یزدگرد^۱، پیروز حناچی^{۲*}، محمدحسن طالبیان^۳

۱. دکتری معماری، گروه معماری، دانشکده معماری، پردیس بین الملل کیش، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
۲. استاد گروه مرمت، دانشکده معماری، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
۳. دانشیار گروه مرمت، دانشکده معماری، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

چکیده

اهداف: محوطه‌های پویای میراث فرهنگی جهانی، مجموعه‌ای از منابع میراثی غیرقابل جایگزین در ابعاد ملموس و ناملموس، در نتیجه فرآیندهای تولید فرهنگی- اجتماعی و تجربیات در بستر زمانی و مکانی شکل یافته‌اند و در حال گذراندن تحولات در گذر زمان می‌باشند. هدف اصلی این پژوهش ارزیابی وضعیت حفاظت محوطه‌های پویای میراث فرهنگی جهانی به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین موضوعات در فرایند نظارت بر میراث می‌باشد، که این فرایند ارزیابی باید با مشارکت ذینفعان مختلف مرتبط با بستر فرهنگی مربوطه در طول زمان محقق شود.

روش‌ها: پژوهش از نوع کاربردی- توسعه‌ای است و در دو بخش مطالعات نظری و عملی با استفاده از روش توصیفی- تحلیلی انجام شده است. در بخش نظری از روش استدلال منطقی و تکنیک تحلیل محتوا و استنتاج منطقی و در بخش عملی از روش پیمایشی و تکنیک فرایند تحلیل سلسله مراتبی بهره گرفته شده است.

یافته‌ها: دستیابی به ارزیابی کارآمد وضعیت حفاظت محوطه‌های پویای میراث فرهنگی جهانی، مبتنی بر معیار "حفاظت، پایداری و انتقال برجستگی و منزلت فرهنگی سایت میراثی" تحت تاثیر زیر معیارهای "یکپارچگی" و "اصالت" و همچنین معیار "تجربه سایت میراثی" تحت تاثیر زیر معیارهای "ادراک برجستگی و منزلت فرهنگی" و "تجربه اصالت" محقق می‌گردد.

نتیجه‌گیری: شاخص "حس دل‌بستگی مکانی" به‌عنوان مهم‌ترین عامل در مدل ارزیابی وضعیت حفاظت محوطه میراث فرهنگی جهانی مورد مطالعه محسوب می‌شود. بهره‌گیری به‌طور ادواری از این مدل پیشنهادی در فرایند نظارت، می‌تواند بستر مناسبی را برای سنجش میزان کارآمدی سیستم مدیریت محوطه پویای میراث جهانی مورد مطالعه فراهم سازد. همچنین انتقال این تجربه می‌تواند در فرایند مدیریت و حفاظت از بافت‌های باارزش تاریخی- فرهنگی پویای شهر تهران توسط اداره کل

میراث فرهنگی و گردشگری با همکاری شهرداری و سازمان زیباسازی شهر تهران به‌کار گرفته شود.

کلمات کلیدی: حفاظت، پایداری بافت تاریخی، ادراک برجستگی و منزلت فرهنگی، تجربه اصالت، اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان تهران، شهرداری تهران، سازمان زیباسازی شهر تهران.

مقدمه

محوطه‌های پویای میراث فرهنگی جهانی به‌عنوان سرمایه‌های مشترک بشریت، یک اثر کالبدی، تاریخی، اجتماعی، فرهنگی، عملکردی، هنری و علمی در ابعاد ملموس و ناملموس محسوب می‌شوند. این آثار می‌توانند در یک فرایند مشارکتی، با انتقال ارزش‌های چندگانه ذاتی و اکتسابی و برقراری روابط خلاق، نقش اساسی را در استقرار مجدد حافظه جمعی و هویت فرهنگی کاربران ایفا سازند. معنای این سایت‌ها ترکیبی از ارزش‌های ادراک شده توسط مردم است، که در راستای انتقال به نسل‌های آینده باید به‌طور متداوم مورد «حفاظت» و «پایداری» قرار گیرند. در حقیقت جوهر حفاظت تاریخی این سایت‌ها در ارتباطات عقلانی و احساسی میان حافظه انسان و محیط در زمان گذشته و حال نهفته است.

در این راستا به منظور تضمین تداوم ارزش‌های برجسته محوطه‌های میراث شهری، ارزیابی وضعیت حفاظت محوطه‌های پویای میراث فرهنگی جهانی از اهمیت کلیدی در فرایند نظارت میراث برخوردار است و همان‌طور که در اسناد بین‌المللی در ارتباط با مدیریت و حفاظت محوطه‌های میراث فرهنگی بیان شده است، باید بر موضوع حفاظت از ارزش‌های ملموس و ناملموس در بسترهای فرهنگی اجتماعی مربوطه و همچنین برقراری ارتباط با برجستگی و منزلت فرهنگی بافت تاریخی و ارزش‌های محوطه‌های میراث فرهنگی تاکید داشت. در نتیجه باید توسط فرایند ارزیابی وضعیت حفاظت محوطه‌های پویای میراثی به‌طور ادواری، در راستای ارتقاء کارآمدی فرایند مدیریت و نظارت میراث در مرحله پس از ثبت گام برداشت. در حقیقت این نوع از فرایند ارزیابی، باید علاوه بر توجه بر بررسی تغییرات

نظران در این حوزه پرداخته شده است و با دسته بندی این مفاهیم، چارچوب مفهومی پژوهش شکل گرفته است. در مرحله بعد در راستای ارزیابی وضعیت حفاظت محوطه میراثی مورد مطالعه، مدل پیشنهادی پژوهش با برگزیدن مولفه های بیانگر وضعیت حفاظت محوطه میراثی و برقراری ارتباط میان آن ها توسط بررسی اسناد ثبت جهانی و استفاده از دیدگاه های افراد صاحب نظر، تدوین شده است و سپس در راستای کاربست این مدل پیشنهادی - در سطح چهار محله از عرصه ثبت جهانی شهر تاریخی یزد شامل محلات شاه ابوالقاسم، دارالشفاء، دروازه شاهی و امامزاده جعفر و گودال مصلی - با استفاده از ابزار پرسشنامه در میان ذینفعان مختلف به جمع آوری امتیازات شاخص های کارآمد در ارزیابی وضعیت موجود حفاظت در محلات مورد مطالعه پرداخته شده است. با بکارگیری تکنیک فرایند تحلیل سلسله مراتبی (AHP)، ضریب اهمیت معیارها، زیرمعیارها و شاخص های مدل مورد تجزیه و تحلیل و اولویت بندی قرار گرفته و در نهایت اولویت بندی وضعیت حفاظت گزینه ها تعیین شده است.

در مبانی نظری موضوع، مفهوم حفاظت از میراث فرهنگی جایگاه والایی دارد. رویکرد حفاظت معاصر با ایجاد تغییر نگرش نسبت به معنای حقیقت و مفاهیم ارزش ها در میراث جهانی، در قرن بیستم مطرح شد. این فرایند پویا و تکاملی با تاکید بر اهمیت میراث ناملموس، به عنوان بخشی جدایی ناپذیر از زندگی اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی امروزه از دیدگاه انسان شناختی به فرهنگ برخوردار است [۱] و بر مبنای تاکید بر برجستگی و منزلت فرهنگی اثر میراثی و گستره وسیعی از ارزش های منسوب به آن، تحت عنوان مدیریت حفاظت مبتنی بر برجستگی و منزلت فرهنگی مکان گسترش یافته است. بنابراین حفاظت فرایندی است که بر موضوع تداوم برجستگی فرهنگی و ویژگی های سایت میراثی به منظور انتقال ارزش های آن متمرکز است و تنها محدود به ماده نمی شود و باید تغییرات فرهنگی و فرایندهای اجتماعی را شامل شود.

در ویژگی های ملموس و ناملموس میراث، همچنین بر تغییرات ایجاد شده در فرایندهای ادراکی - تجربی مرتبط با سایت میراثی و ارزش های مرتبط با آن تاکید داشته باشد.

با توجه بر اهمیت این موضوع در شهرهای تاریخی فرهنگی مانند یزد، کاشان، اصفهان و ...، ضرورت حفاظت و پایداری کارآمد بافت های باارزش تاریخی و فرهنگی پویای شهر تهران در بستر زمانی، مانند سایر شهرهای تاریخی ایران، به عنوان سرمایه های میراثی هویت بخش و غیرقابل جایگزین توسط اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری با همکاری مشترک شهرداری و سازمان زیباسازی شهر تهران مطرح می گردد. در این راستا تدوین بایسته های "ارزیابی" حفاظت از میراث فرهنگی از اهمیت بالایی در فرایند مدیریت آن ها برخوردار است. موضوعی که جای خالی آن در ادبیات موضوع دیده می شود و اهمیت و ضرورت آن زمانی بیشتر مشخص می گردد که شناخت فرهنگ اسلامی و رابطه آن با بافت های تاریخی "زنده" و "پویا" بیشتر مورد نظر قرار گیرد. به منظور دستیابی به هدف اصلی در این پژوهش، که ارزیابی وضعیت حفاظت محوطه های پویای میراث فرهنگی جهانی است، سوالات زیر مطرح می شوند.

- شاخص های تاثیرگذار بر وضعیت حفاظت محوطه های پویای میراث فرهنگی جهانی چیست و این شاخص ها چگونه ارزیابی می شوند؟

- اهمیت هر یک از شاخص های تاثیرگذار بر وضعیت حفاظت محوطه میراث فرهنگی جهانی مورد مطالعه به چه میزان است؟

- رتبه بندی وضعیت حفاظت محلات مورد مطالعه در سطح عرصه ثبتی در وضع موجود چگونه است؟

این پژوهش از نظر هدف از نوع کاربردی - توسعه ای است که با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی انجام شده است. پژوهش حاضر از نوع مقالات کیفی و کمی است. در این راستا در فرایند پژوهش، ابتدا با گردآوری اطلاعات از طریق مطالعات کتابخانه ای و اسنادی و بهره گیری از راهبرد استدلال منطقی و تکنیک تحلیل محتوا و استنتاج منطقی به بررسی و واکاوی متون، اسناد بین المللی و مجموعه دیدگاه های صاحب

اجتماعی با سایت‌های میراثی پویا می‌تواند تجربه‌ای فراتر از ارتباطات را برای کاربران خود محقق سازد.

در حقیقت نقطه کانونی در فرایند حفاظت از میراث، در تمامی اشکال و دوره‌های تاریخی، زمان حال- به‌عنوان تداوم گذشته در آینده- است [۸] و این فرایند ریشه در تمامی ارزش‌هایی دارد که به میراث نسبت داده شده است. توانایی افراد برای ادراک این ارزش‌ها، تا حدودی وابسته به میزانی است که منابع اطلاعاتی در مورد این ارزش‌ها می‌توانند به صورت اصیل یا حقیقی ادراک شوند. بنابراین بررسی اصالت اثر میراثی، در رابطه‌ای میان فرایند ادراک و اثر میراثی، از طریق آگاهی از ویژگی‌های اثر میراثی و استدلال میان ذهنی برای درک بیانگری اثر در طول تجربه مکان امکانپذیر می‌شود. [۹]

مفهوم «یکپارچگی» در میراث جهانی اهمیت بالایی دارد. این مفهوم در حوزه حفاظت در ارتباط با ویژگی‌های آثار و نحوه ارتباط آن‌ها با ارزش‌های برجسته خود است، که در راستای حفاظت و پایداری برجستگی‌های میراث مطرح می‌شود. در دستورالعمل‌های اجرایی کنوانسیون میراث جهانی از سال ۲۰۰۵ به بعد، با ادغام معیارهای ثبت میراث فرهنگی و طبیعی، این گونه بیان شد که تمامی آثار نامزد شده باید شرایط یکپارچگی را به‌منظور ثبت در فهرست میراث جهانی برآورده سازند. یکپارچگی مقیاسی برای تمامیت و دست‌نخورده‌گی میراث طبیعی و یا فرهنگی و ویژگی‌های آن است. بنابراین بررسی وضعیت یکپارچگی هر اثر مستلزم ارزیابی میزانی است که در آن اثر، شامل تمامی عناصر لازم برای بیان ارزش برجسته جهانی خود می‌شود، از اندازه کافی برای تضمین نمایش کامل ویژگی‌ها و فرایندهایی که برجستگی اثر را به‌طور کامل انتقال می‌دهد، برخوردار است و در نهایت از اثرات نامطلوب توسعه و یا غفلت لطمه می‌خورد. [۱۰] در تعریف ذکر شده با ذکر کلمه "فرایند"، به ماهیت پویا و متغیر میراث فرهنگی و متعاقباً تداوم و پایداری ارزش‌ها و برجستگی‌های آن در طول زمان اشاره شده است و مفاهیم "تمامیت"، "دست‌نخورده‌گی" و "عدم وجود تهدیدات" از

شهرهای تاریخی به‌عنوان یک ارگانیزم زنده و پویا، با حفظ هویت تاریخی، پیوستگی فرهنگی و پاسخگویی به نیازهای اجتماعی-عملکردی روزمره ساکنان در زمان حال معنا می‌یابند و در یادداشت وین سال ۲۰۰۵ با تمرکز بر موضوع حفاظت از محوطه‌های فرهنگی در برابر توسعه مدرن، بر در معرض خطر قرار نگرفتن اصالت و یکپارچگی شهرهای پویای تاریخی ثبت شده در فهرست میراث جهانی تاکید شده است. [۲] در این راستا مفهوم اصالت به‌عنوان توانایی یک اثر برای حفظ و پایداری برجستگی خود در طول زمان درک می‌شود و استول با توجه بر این دو ایده "انتقال برجستگی" و "حفاظت و پایداری برجستگی"، چارچوب جدیدی متشکل از شش زیر معیار یکپارچگی و اصالت را - شامل تمامیت، دست‌نخورده‌گی، خلوص / اصالت مادی، اصالت سازماندهی فضا و فرم، تداوم عملکرد، تداوم زمینه- در راستای ارتقاء کارآمدی فرایند حفاظت از ارزش‌های برجسته جهانی میراث فرهنگی ارائه داده است. [۳]

همچنین در این ارتباط، منشور ایکوموس کانادا در سال ۲۰۰۸ علاوه بر حفاظت از ارزش‌های ملموس و ناملموس سایت میراثی، بر موضوع برقراری ارتباط با برجستگی و منزلت فرهنگی و ارزش‌های بافت تاریخی تاکید داشته است. [۴] در حقیقت میراث فرهنگی با لایه‌بندی تاریخی ارزش‌های تولید شده توسط سنت‌ها، فرهنگ‌ها و تجربیات انسانی در مکان‌ها، به‌عنوان یک گفتمانی متداوم و تجربی با گذشته به‌رسمیت شناخته می‌شوند. [۵] ماهیت پویای این میراث توسط عملکردهای فعال انسان در سایت میراثی پدیدار می‌شود و در مواجهه کاربران با آن، به‌شکل‌گیری تجارب تولید شده در سایت میراثی منجر می‌شود. [۶] در حقیقت با مطرح ساختن میراث به‌عنوان یک قلمرو گفتمانی که در آن مفاهیم فرهنگی ساخته، درک و بازتولید می‌شوند، بر نقش تجربه در این زمینه‌های گفتمانی در راستای ادراک برجستگی و منزلت فرهنگی میراث تاکید می‌شود. [۷] در نتیجه تعاملات

فرهنگی، که تغییرات خاصی را در حین حفظ پیوستگی مفاهیم فرهنگی در گذر زمان در خود جای می دهد، در نظر گرفته شود. [۱۸]

مفهوم «اصالت» در میراث جهانی موضوعی بسیار مهم است. این مفهوم در ارتباط با پیوندی صادقانه میان ویژگی ها و ارزش های بالقوه برجسته جهانی است، به گونه ای که ویژگی ها بتوانند به طور کامل ارزش های اثر را انتقال دهند. این مفهوم به عنوان یک عامل کیفیت بخش و یک توصیف کننده در ارزیابی ارزش های میراث تعریف می شود و از آن جایی که «حقیقت» نسبت به وضعیت، زمینه و شخص وابسته است، این مفهوم از نظر فرهنگی نسبی است. [۱۳] در اوایل دهه ۱۹۹۰ با هدف بررسی مجدد و تبیین مفاهیم میراثی در زمینه فراگیر بین المللی، توجه بر اصالت در جوامع چند فرهنگی و پیوند با هویت فرهنگی جوامع، ظرفیت خلاق ارزش های سنتی و سیر تکاملی آن در گذر زمان در ایجاد انسجام اجتماعی احیا شد. که با انعکاس این موضوعات در سند نارا سال ۱۹۹۴، ادراک ارزش های میراث در ارتباط با میزان اعتبار، صداقت و اصیل بودن منابع داده ها مطرح شد و بر اهمیت موضوعات نسبت گرای فرهنگی، تنوع فرهنگی و غیر قابل جایگزین بودن میراث از غنای روحی و فکری تاکید شد. [۱۹] همچنین این سند با گسترش عوامل موثر در سنجش اصالت، از ویژگی های ملموس به ویژگی های پویای ناملموس و با ارائه موضع ضد جهانی شدن، پیشنهاد انطباق با شرایط فرهنگی مربوطه را ارائه داد. در نشست تخصصی با موضوع اصالت و یکپارچگی در مدیریت میراث فرهنگی و طبیعی در بافت آفریقایی در زیمبابوه، با اشاره به ابعاد اصالت در کنفرانس نارا و با توجه بر نسبی بودن مفهوم اصالت، بر اهمیت افزودن زبان، سنت و دیگر اشکال میراث ناملموس در میان ویژگی هایی که اصالت را بیان می کنند، تاکید شد. بنابراین در دستورالعمل های اجرایی کنوانسیون میراث جهانی از سال ۲۰۰۵ به بعد، در راستای عملیاتی ساختن آزمون اصالت به منظور ثبت اثر در فهرست میراث جهانی، اینگونه ذکر شده است که آثار ممکن است وابسته به نوع میراث فرهنگی و بستر فرهنگی آن، شرایط اصالت را دارا باشند،

عوامل کلیدی ذکر شده در شرایط یکپارچگی هستند. همچنین برخی از متخصصان در ارزیابی یکپارچگی میراث فرهنگی از فیلترهای دیگری مانند «حفظ پیوستگی» و «تشخیص هویت» برای بررسی کیفیت و تأثیر انتقال ارزش های آثار میراثی استفاده می کنند. [۱۱]

یوکیلهتو در ارتباط با ایده حفاظت/پایداری برجستگی، به توسعه مفهوم یکپارچگی یک مکان می پردازد و سه معیار یکپارچگی ساختاری-تاریخی، عملکردی-اجتماعی و بصری-زیبایی شناختی را برای ارزیابی یکپارچگی یک سایت میراثی ارائه می دهد. در ارزیابی یکپارچگی اجتماعی-فرهنگی، تداوم نظام و فعالیت های اجتماعی سنتی در یک منطقه دارای اهمیت است [۱۲] و موضوع یکپارچگی عملکردی سایت های پویا، با برنامه ریزی و مدیریت استفاده امروزی از آن ها مرتبط است. در نتیجه یکپارچگی اجتماعی-عملکردی، بر تداوم عملکردها و فرآیندهای توسعه دهنده یک مکان در گذر زمان اشاره دارد. همچنین حفاظت از ساختار فضایی برجای مانده از عناصر تشکیل دهنده این کارکردها و فرآیندها در گذر زمان، بیانگر یکپارچگی ساختاری کلیت فضایی-محیطی مکان است. [۱۳] یکپارچگی بصری در نتیجه تغییر و رشد فرآیندها است و به منظور درک صحیح از واقعیت موجود، ارتباط آن با یکپارچگی عملکردی و یکپارچگی تاریخی-ساختاری یک مکان موثر است. [۱۴] این مفهوم تنها در ارتباط با زیبایی شناسی نمی باشد، بلکه به کلیت بصری تحولات مربوط به یک کارکرد خاص و رفتار تاریخی اشاره دارد و می تواند به معنای حفظ تمایز بصری و یا توانایی نمایش بصری ارتباط میراث با محیط پیرامونی خود بیان شود. [۱۵-۱۶] «ارزیابی یکپارچگی» آثار، به معنای سطحی است که در آن ویژگی های سایت میراثی با در نظر داشتن زمینه های گذشته و حال، ارزش ها را به روشی کامل، کلی و ایمن دربردارند [۱۷] که باید مبتنی بر ادراک ویژگی های آثار و نحوه ارتباط آن ها با ارزش های برجسته جهانی خود پایه گذاری شود. همچنین به منظور ارزیابی ظرفیت ویژگی های میراث برای انتقال مفاهیم فرهنگی معاصر، باید توجه بر ماهیت پویای برجستگی و منزلت

کالبدی و ساختاری، به طور ذاتی مرتبط با بعد بیانگر ویژگی‌های مادی و یا فرایندهای خلق و بازتولید فضاهای شهری در طول زمان است. [۹] همچنین به اعتقاد شویی، اصالت در یک شهر تاریخی در حال تحول باید با برانگیختن حس مکان مرتبط باشد. [۲۴]

برجستگی و منزلت فرهنگی مکان میراثی نقشی مهم در مدیریت آن دارد. مفهوم برجستگی و منزلت فرهنگی تا پیش از منشور بورا، با تمرکز بر اصول معماری و تاریخی به طور عینی و قطعی در ارتباط با متخصصان در نظر گرفته می‌شده است. در اواخر قرن بیستم با ایجاد بازنگری و پیشرفت‌هایی در منشور بورا، مبتنی بر گسترش دامنه ارزش‌ها و نسبت دادن مفاهیم آن‌ها به ذینفعان درگیر در فرایند حفاظت، این موضوع مطرح شد که برجستگی و منزلت فرهنگی یک مکان کیفیتی است که افراد را با یک منبع فرهنگی در یک مکان و در طول زمان مرتبط می‌سازد. بنابراین روش ادارک برجستگی و منزلت فرهنگی میراث تغییر یافت و این مفهوم در منشور بورا ایکوموس استرالیا به معنای مجموعه‌ای وسیع از ارزش‌ها برای نسل‌های گذشته، حال و آینده بیان شد. بنابراین با توجه به اینکه فرهنگ به معنای یک فرایند متداوم، هم تکاملی و هم مبتکر و نه مجموعه ثابتی از عملکردها است، در دیدگاه جدید مفهوم برجستگی و منزلت فرهنگی با ماهیتی انعطاف‌پذیر، چند ارزشی و دربرگیرنده ارزش‌های ذاتی و یا اکتسابی سایت میراثی در نظر گرفته شده است. [۲۵] در حقیقت برجستگی و منزلت فرهنگی بدین معنا است که ارزش‌ها وابسته به معنایی است که افراد و گروه‌های مختلف در طول زمان به اشیاء نسبت می‌دهند و یک بازنمایی ترکیبی و پویا از تداوم مفاهیم میراثی در زمینه‌ای از تغییرات است. [۱۸]

فرایند پیشنهادی منشور بورا، به منظور مدیریت میراث مبتنی بر برجستگی و منزلت فرهنگی مکان، در سه مرحله ادراک و شناسایی برجستگی‌ها، توسعه سیاست‌ها و مدیریت آثار میراثی در انطباق با سیاست‌ها خلاصه می‌شود، که اهمیت مشارکت جامعه محلی و تمامی ذینفعان در تمامی این فرایند مورد توجه قرار گرفته است. در این پروسه مرحله اول تحت

هرگاه ارزش‌های فرهنگی آن‌ها با صداقت و اعتبار در قالب ویژگی‌های متنوع فرم و طرح، مواد و مصالح، کاربری و عملکرد، سنن، فنون و نظام مدیریتی، موقعیت مکانی و بستر، زبان و سایر گونه‌های میراث ناملموس، روح و احساس و سایر عوامل درونی و بیرونی بیان شده باشد. [۲۰]

مطابق با نظر یوکیلهتو اصالت را می‌توان به سه موضوع اساسی فرایند خلاق، مدارک مستند تاریخی و بستر اجتماعی و سنت‌های زنده ارجاع داد. این مفاهیم به ترتیب مرتبط با ارزش‌های هنری و کیفیت خلاق کار هنری، منابع اطلاعاتی تاریخی و باستان‌شناسی میراث و ارزش‌های اجتماعی-فرهنگی مخصوصا در جوامع چند فرهنگی است. [۲۱] بنابراین مبتنی بر این تعریف می‌توان ارزیابی مفاهیم اصالت در میراث فرهنگی را در سه گروه اصلی شامل اصالت تاریخی-شهودی، ارزش‌های هنری و خلاق و شناسایی اصالت فرهنگی-اجتماعی بستر دسته‌بندی کرد. [۲۲] که در این راستا، اصالت تاریخی-شهودی، بیشتر در بررسی تاریخی و باستان‌شناسی منابع میراث مشهود است [۱۴] و باید با انعکاس مراحل برجسته ساخت و استفاده در مراحل مختلف سیر تاریخی اثر، وابسته به زمینه برجستگی‌های تاریخی اثر باشد. اصالت اجتماعی-فرهنگی، مرتبط با جنبه‌های ناملموس میراث، توسط بستر اجتماعی و سنت‌های زنده شکل یافته است. [۲۳] و در تداوم اشکال سنتی زندگی و رفتارهای سنتی سازه‌های ساخته شده است. یوکیلهتو بر مبنای تفکر هایدگر، بر حقیقی، اصیل و منحصر به فرد بودن یک اثر هنری، در نتیجه یک فرایند خلاقانه توسط هنرمند، تاکید دارد. [۱۳]

«ارزیابی اصالت» شهرهای تاریخی زنده و پویا، به عنوان محصول آفرینش انسان، می‌تواند از طریق "بعد مادی"، به معنای عدم حضور شکاف و یا تمامیت یک اثر هنری، و "بعد ساختاری"، ارزیابی اصالت از طریق فرایندهای تکاملی ساخت شهر در بعد کالبدی خود، و "بعد بیانگر"، توانایی شهر به منظور بیان ویژگی‌های خود برای ساکنان و بازدیدکنندگان، محقق شود. که در این فرایند شناخت دو بعد

با توجه بر این موضوع که اصالت میراث در ارتباط با اصالت ارزش های برجسته جهانی انتقال یافته است و مفهوم اصالت در رابطه ای میان ادراک و وضعیت موجودیت شی نهفته است [۹]، بنابراین ارزیابی میزان اصالت در برقراری روابط دوسویه میان اثر میراثی با کاربران مبتنی بر فرایند تجربه اصالت مفهوم می یابد. در نتیجه باید علاوه بر بازنمایی های بیرونی اصالت میراث، بازنمایی های درونی آن را در ارتباط با اصالت ادراک شده در ذهن با تاکید بر نقش کاربران مورد توجه قرار داد. بازشناسی مفهوم اصالت با مطرح شدن مفاهیم جدیدی از اصالت مبتنی بر "تجربه میراث"، در برابر رویکردهای ماتریالیست و ساختارگرایانه شکل یافت و مفهوم تجربه اصالت در میان شبکه ای از ارتباطات اصیل و حقیقی میان مردم، مکان ها و اشیاء مطرح [۲۸] و موجب شد تا اصالت وجودی فعالیت محور، با رویکردهای ابژه محور اصالت عینی - به معنای درک عینی از اصالت و به معنای تجربه معرفت شناختی اصالت ذاتی اشیاء اورجینال - و اصالت ساختاری - به عنوان یک اصالت ساخته شده و نمادین - جایگزین شود. [۲۹] در حقیقت تجربه اصالت، در ارتباط با شبکه ای از ارتباطات ملموس و ناملموسی است که آثار میراثی با مردم و مکان های گذشته برقرار می سازند [۳۰] و این اصالت می تواند به عنوان تجربه ذهنی انسان که در طول یک فرایند کنشی پویا با میراث ایجاد شده است، درک شود. [۳۱] این ابعادی از اصالت است که مبتنی بر رویکرد فعالیت محور در سایت میراثی، بر مفاهیم تجربه ذهنی، احساسات، هویت، حافظه و خلاقیت انسان اشاره دارد. [۳۲] فعالیت و مشارکت گردشگران در بطن فرهنگ یک جامعه، تجربه و احساسی از اصالت وجودی را در درون آن ها ایجاد می کند و کاربران به موازات جستجوی اصالت در مکان ها و اشیاء، آن را در درون خود می جویند و از آن جایی که اصالت وجودی تجربه محور است، بنابراین بر یک نوع منطبق نیست و لحظه به لحظه در حال تغییر است و از دو طریق شامل اصالت به معنای واقعیت اشیاء و رویدادها و همچنین به عنوان ویژگی انسانی به معنای خود حقیقی فرد بودن تعریف می شود. [۳۳]

عنوان ادراک برجستگی ها شامل دو فاز شناسایی و ادراک مکان و همچنین ارزیابی برجستگی مکان، شامل ارزیابی تمامی ارزش های مکان با استفاده از معیارهای مربوطه است. [۲۶] ساختار برجستگی یک مکان در نتیجه ارزیابی مجموعه ای از تمامی ارزش ها و مفاهیم گذشته و حال از طریق فرایند ارزیابی میان ذهنی و اعتبارسنجی اجتماعی توسط افراد و گروه های اجتماعی در زمان حال شکل می گیرد و مبتنی بر ماهیت چندگانه، چند ظرفیتی و اقتضایی ارزش ها است. [۲۷] در حقیقت تبدیل متداوم سایت ها، ذینفعان درگیر در آن و زمینه هایی که در آن واقع شده اند موجب می شود تا این مفهوم در طول زمان تحت ارزیابی مجدد قرار گیرد. در حقیقت مجموعه ای از ارزش های چندگانه، نسبی و اقتضایی میراث فرهنگی، برجستگی و منزلت فرهنگی یک مکان میراثی را فراهم می سازد. در نتیجه دسته بندی این ارزش ها و سنجش میزان ادراک آن ها، با مشارکت ذینفعان مختلف در یک حرکت تعاملی متداوم در زمان و مکان، می تواند ارزیابی از ادراک برجستگی و منزلت فرهنگی یک مکان میراثی را ارائه دهد و در راستای فعالیت های حفاظت محور و مشارکت ذینفعان در فرایندهای برنامه ریزی حائز اهمیت است. در این پژوهش برگرفته از واکاوی مجموعه دیدگاه های صاحب نظران مرتبط با این حوزه، دسته بندی متشکل از ارزش های احساسی (عاطفی)، ارزش های اجتماعی - فرهنگی، ارزش های تاریخی و ساختاری (کالبدی - فضایی) و ارزش های کاربردی ارائه شده است. یک دسته بندی کارآمد از ارزش های میراث باید از قابلیت گروه بندی کردن متوازن ارزش های مشابه، در راستای بوجود آوردن بیان مشترکی از ارزش ها برای تمامی ذینفعان بهره مند باشد و باید پاسخی به ماهیت متغیر و پویای ارزش ها در محیط های شهری که به طور متداوم از لحاظ فیزیکی و اجتماعی در حال تغییر هستند را فراهم سازد و در هنگام تصمیم گیری و مدیریت حفاظت، با توجه بر ماهیت ذهنی و اقتضایی بودن ارزش ها، متناسب با شرایط میراث، بستر فرهنگی مربوطه و ادراک ذهنی ذینفعان مختلف ارزیابی شود.

همچنین احساس "دلبستگی مکانی" بر ادراک اصالت در یک سایت میراثی پویا تاثیرگذار است. [۳۴] مفهوم دلبستگی مکانی به عنوان یکی از سطوح حس مکان، بر مبنای تعامل میان مردم و مکان تعریف می شود و شامل ابعاد عملکردی "وابستگی مکانی" و ابعاد احساسی- ادراکی "هویت مکانی" است. [۳۵] سه مولفه تمایز، تعامل و تداوم به طور مکمل مفهوم هویت مکانی را در سطوح شناختی و مفهومی شکل می دهند. [۳۶] و این تعامل احساسی- ادراکی میان مردم با محیط و همچنین ابعاد عملکردی میراث در پاسخگویی به نیازها، با توجه بر ابعاد اجتماعی- فرهنگی مکان منجر به شکل گیری تجارب و ایجاد ارزش ها و معانی مشترک برای مردم در طول زمان می شود.

مواد و روش ها

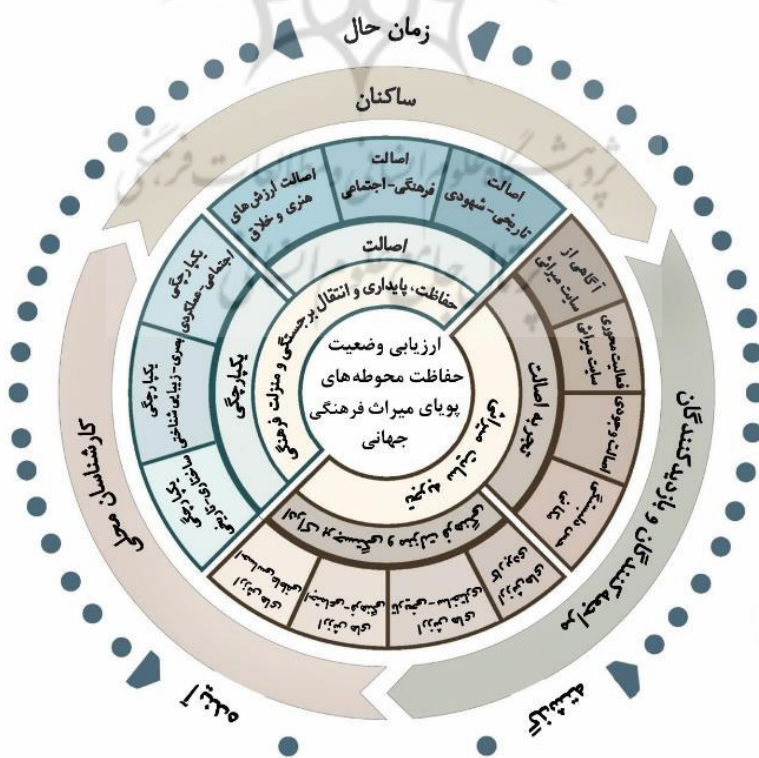
این پژوهش از نظر هدف از نوع کاربردی- توسعه ای محسوب می شود و در دو بخش مطالعات نظری و عملی با استفاده از روش پژوهش توصیفی- تحلیلی انجام شده است. در حوزه ادبیات نظری با گردآوری اطلاعات از طریق مطالعات کتابخانه ای و اسنادی و بهره گیری از روش استدلال منطقی و همچنین تکنیک تحلیل محتوا و استنتاج منطقی تلاش شده است تا پس از بررسی مبانی نظری، واکاوی محتوایی و دسته بندی آن ها انجام شود. همچنین در حوزه عملی این پژوهش از تکنیک پیمایشی و ابزار پرسشنامه به منظور جمع آوری داده ها استفاده شده و با بکارگیری از تکنیک چند معیاره فرایند تحلیل سلسله مراتبی به تجزیه و تحلیل و اولویت بندی معیارها، زیرمعیارها و شاخصها پرداخته شده است.

به طور خلاصه در فرایند پژوهش حاضر، ابتدا با بازخوانی و واکاوی متون، اسناد، گزارشات و کنوانسیون های بین المللی و همچنین دیدگاه های صاحب نظران در این حوزه، چارچوب مفهومی ارزیابی وضعیت حفاظت محوطه های پویای میراث فرهنگی جهانی ارائه شده است و سپس با تعیین مولفه های تاثیرگذار بر وضعیت حفاظت محوطه میراثی و دسته بندی و

برقراری روابط منطقی میان آن ها، ساختار سلسله مراتبی مدل پیشنهادی پژوهش تدوین شده است. سپس با توجه به گزارشات پایش های میدانی انجام شده در برخی از محلات محدوده عرصه ثبت جهانی شهر یزد، توسط پایگاه از زمان ثبت جهانی اثر میراثی تاکنون، چهار محله شاه ابوالقاسم، دارالشفاء، دروازه شاهی و امامزاده جعفر و گودال مصلی از میان این محلات انتخاب شدند و اطلاعات مرتبط با شاخص های وضعیت حفاظت سایت میراثی، با استفاده از پرسشنامه در وضع موجود امتیازدهی شد. در مرحله بعد با بهره گیری از تکنیک چند معیاره فرایند تحلیل سلسله مراتبی همراه با استفاده از روش پرسشنامه در میان متخصصان و خبرگان در این حوزه، به تحلیل داده ها پرداخته و وزن معیارها، زیرمعیارها و شاخص های مدل پیشنهادی (در چهار سطح مدل)، با استفاده از نرم افزار Expert Choice تعیین شد و در نهایت با تلفیق این داده ها در نرم افزار اکسل، وضعیت حفاظت محلات انتخابی مورد بررسی قرار گرفت و رتبه بندی از وضعیت حفاظت در این محلات ارائه شد. فرایند ارزیابی وضعیت حفاظت محلات مورد مطالعه، متشکل از دو بخش اصلی است. در بخش اول، در راستای تعیین ضریب اهمیت هر یک از معیارها، زیرمعیارها و شاخص های ساختار سلسله مراتبی مدل پیشنهادی، مجموعه ای ۱۴ نفره از متخصصان، دارای سابقه همکاری در پروژه ثبت میراث جهانی، با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شد و این متخصصان به پاسخگویی به سوالات پرسشنامه شماره ۱ پرداختند. در بخش دوم در راستای امتیازدهی شاخص های پژوهش، دو پرسشنامه شماره ۲ و ۳ تنظیم شدند، که پرسشنامه دوم در ارتباط با سنجش پایداری و چگونگی انتقال برجستگی و منزلت فرهنگی سایت میراثی و پرسشنامه سوم مرتبط با سنجش چگونگی تجربه سایت میراثی است. این دو پرسشنامه با توجه بر دارا بودن سوالاتی از نوع کیفی با شیوه ارزش گذاری مبتنی بر روش طیف پنج مقیاسی لیکرت در میان کاربران امتیازدهی شده است. حجم نمونه در بخش دوم فرایند ارزیابی با توجه

سنجش روایی محتوای پرسشنامه ها توسط نظرات ۱۰ نفر از افراد متخصص در حوزه مورد مطالعه، مورد تأیید واقع شد و همچنین در جهت پایایی پرسشنامه های دوم و سوم، تعداد ۳۰ پرسشنامه در هر دو نوع آن به عنوان پیش آزمون در سطح چهار محله تکمیل شدند و پس از محاسبه ضریب آلفای کرونباخ و مطلوب بودن آن، تمامی پرسشنامه ها در سطح محلات مورد مطالعه توزیع شدند. همچنین ضریب ناسازگاری بدست آمده در پرسشنامه اول (مرتبط با روش فرایند تحلیل سلسله مراتبی) کمتر از ۰/۱ است، که بیانگر قابل قبول بودن سازگاری قضاوت ها و صحت محاسبات و نتایج حاصل از اولویت بندی در مدل پیشنهادی است.

به هدف، نوع پرسشنامه و دسته بندی ذینفعان سایت میراث تعیین شده است. بدین منظور در ارتباط با پاسخ دهندگان به پرسشنامه دوم در سطح هر یک از محلات مورد مطالعه، با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس، مجموعه ای متشکل از ۱۴ نفر از مدیران و کارشناسان محلی سازمان میراث فرهنگی و پایگاه میراث، دارای سابقه همکاری در پروژه ثبت میراث جهانی مورد مطالعه و انجام پایش های میدانی در محلات پس از فرایند ثبت، در نظر گرفته شد و در ارتباط با پرسشنامه سوم، سه گروه مختلف از ذینفعان سایت میراثی شامل ساکنان، کارشناسان محلی و بازدیدکنندگان و یا مراجعان به فضا، از مشارکت کنندگان در تکمیل این پرسشنامه هستند. در این راستا حجم نمونه ای، به دست آمده از فرمول کوکران، برابر با ۱۶۷ نفر از ساکنان و همچنین ۱۹۵ نفر از بازدیدکنندگان و مراجعان به فضا به ترتیب با روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای و روش نمونه گیری در دسترس در میان چهار محله انتخابی به تکمیل پرسشنامه ها پرداختند و همچنین مجموعه ای ۱۴ نفره از مدیران و کارشناسان محلی که در تکمیل پرسشنامه دوم مشارکت داشتند، علاوه بر آن نیز به پرسشنامه سوم در سطح چهار محله پاسخ دادند.

شکل ۱. چارچوب مفهومی ارزیابی وضعیت حفاظت محوطه های پویای میراث

یافته ها

چارچوب مفهومی

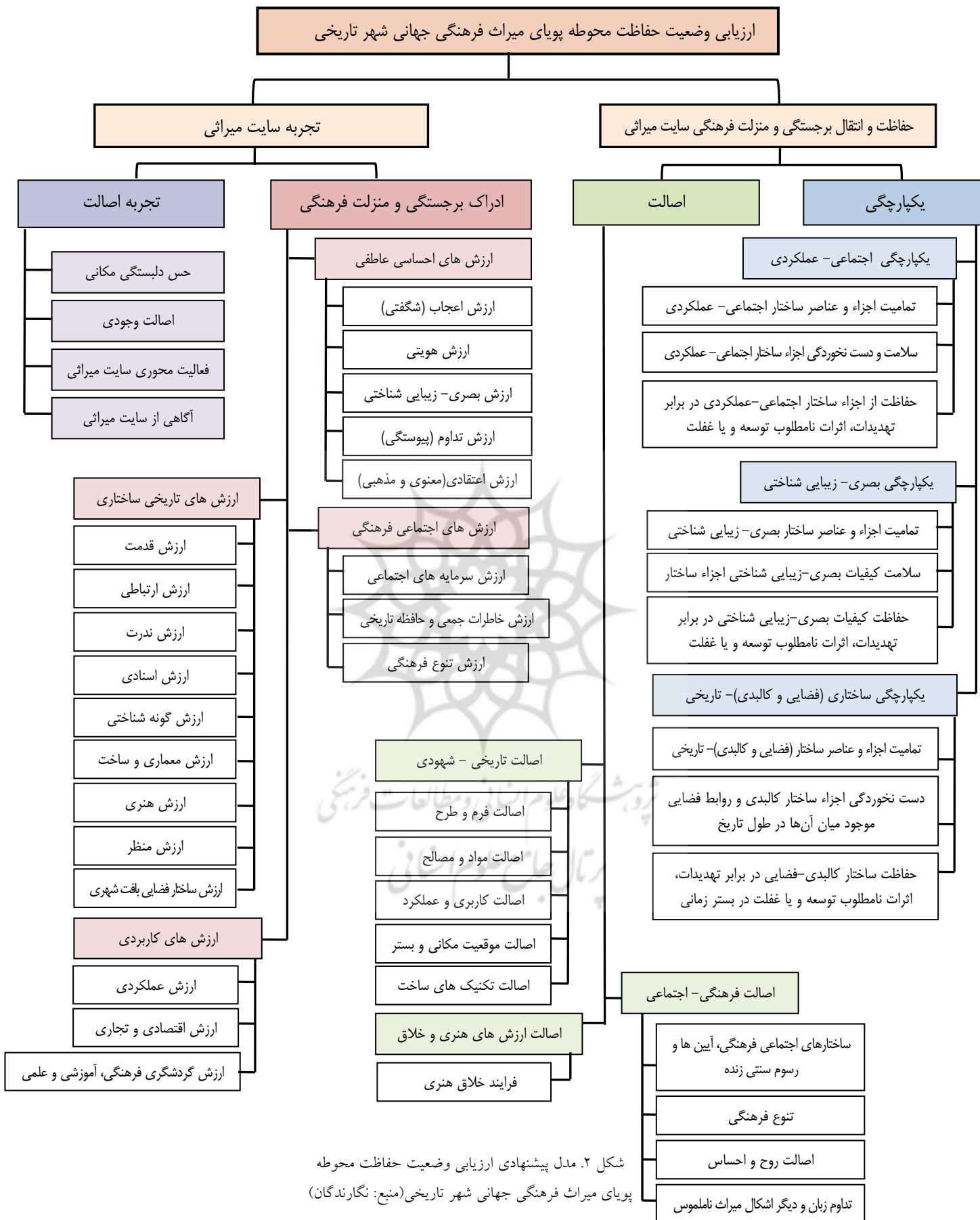
این پژوهش مبتنی بر بررسی و واکاوی مفاهیم نظری، به ارائه چارچوب مفهومی ارزیابی وضعیت حفاظت در محوطه‌های پویای میراث فرهنگی جهانی می‌پردازد (شکل ۱). این چارچوب مفهومی بیانگر آن است که فرایند ارزیابی وضعیت حفاظت در محوطه‌های پویای میراث فرهنگی جهانی، بر مبنای تضمین حفاظت، پایداری برجستگی و منزلت فرهنگی سایت میراثی و انتقال ارزش‌های آن به صورت حقیقی و اصیل، مبتنی بر مفاهیم یکپارچگی و اصالت سایت میراثی، و از طرف دیگر فرایند تجربه سایت میراثی با برقراری تعاملات میان کاربران و ویژگی‌های ملموس و ناملموس آن، مبتنی بر مفاهیم ادراک برجستگی و منزلت فرهنگی و تجربه اصالت، تبیین می‌شود. در حقیقت این محوطه‌های پویای میراث فرهنگی جهانی در قالب مجموعه‌ای از ویژگی‌های برجسته ملموس و ناملموس و تمامی گونه‌های مختلف ارزش‌های مربوطه، به عنوان بازنمایی اصیل از گذشته در زمان و مکان ادراک می‌شوند و مشارکت ذینفعان مختلف مرتبط با سایت میراثی، از اهمیت اساسی در این فرایند ارزیابی برخوردار است.

مدل پیشنهادی

به منظور ارزیابی وضعیت حفاظت محوطه پویای میراث فرهنگی جهانی شهر مورد مطالعه متناسب با بستر فرهنگی مربوطه، ساختار سلسله مراتبی مدل پیشنهادی بر مبنای شناسایی مولفه‌های تاثیرگذار بر وضعیت حفاظت این شهر و برقراری ارتباط میان آن‌ها در سطوح مختلف، با بهره‌گیری از اسناد مرتبط با ثبت ملی و جهانی شهر و همچنین استفاده از نظرات افراد صاحب نظر در این حوزه، مبتنی بر چارچوب مفهومی پژوهش ارائه می‌شود.

ارزیابی وضعیت حفاظت محلات مورد مطالعه

ابتدا با استفاده از تکنیک چند معیاره فرایند تحلیل سلسله مراتبی و انجام مقایسات دو دویی توسط متخصصان و خبرگان بر مبنای ساختار سلسله مراتبی مدل پژوهش، ارزش‌گذاری هر یک از معیارها، زیرمعیارها و شاخص‌ها (در چهار سطح مدل) انجام شد و در مرحله بعد پس از بدست آوردن میانگین امتیازهای هر یک از شاخص‌ها در پایین‌ترین سطح مدل (جدول ۱) و ضرب آن‌ها در ضرایب اهمیت معیارها و زیرمعیارهای خود در سطوح بالاتر، امتیاز وزنی شاخص‌ها در هر یک از چهار محله مورد مطالعه استخراج شد (جدول ۲) و نهایتاً بر اساس اصل ترکیب سلسله مراتبی امتیاز نهایی هر یک از گزینه‌ها و اولویت‌بندی آن‌ها در ارتباط با هدف پژوهش تعیین شد (جدول ۳). به واسطه محدودیت حجم پژوهش، امکان ارائه جزئیات فرایند کاربست مدل و کلیه جداول مرتبط با آن میسر نیست و تنها نتایج و خروجی‌های حاصل از امتیازدهی، وزن‌دهی و اولویت‌بندی شاخص‌ها و همچنین رتبه‌بندی گزینه‌های مورد مطالعه ارائه می‌شود.

شکل ۲. مدل پیشنهادی ارزیابی وضعیت حفاظت محوطه پویای میراث فرهنگی جهانی شهر تاریخی (منبع: نگارندگان)

جدول ۱. امتیازدهی شاخص‌های تاثیرگذار بر وضعیت حفاظت محوطه میراث فرهنگی شهر تاریخی یزد (منبع: نگارندگان)

ردیف	شاخص‌ها	میانگین امتیازات شاخص‌ها در محلات مورد مطالعه		
		شاه ابوالقاسم	دارالشفاء	دروازه شاهی و گودال مصلی امامزاده جعفر
۱	تمامیت اجزاء و عناصر ساختار اجتماعی - عملکردی	۴/۲۹	۲/۷۹	۳/۱۴
۲	سلامت و دست نخوردگی اجزاء ساختار اجتماعی - عملکردی	۴/۰۷	۲/۰۰	۲/۵۷
۳	حفاظت از اجزاء ساختار اجتماعی - عملکردی در برابر تهدیدات، اثرات نامطلوب توسعه و یا غفلت	۳/۹۳	۱/۷۹	۳/۴۳
۴	تمامیت اجزاء و عناصر ساختار بصری - زیبایی شناختی	۳/۸۶	۲/۸۶	۲/۷۱
۵	سلامت کیفیات بصری - زیبایی شناختی اجزاء ساختار	۴/۱۴	۱/۹۳	۲/۶۴
۶	حفاظت کیفیات بصری - زیبایی شناختی در برابر تهدیدات، اثرات نامطلوب توسعه و یا غفلت	۴/۰۷	۲/۰۰	۲/۵۷
۷	تمامیت اجزاء و عناصر ساختار (فضایی و کالبدی) - تاریخی	۴/۱۴	۳/۰۰	۳/۱۴
۸	دست نخوردگی اجزاء ساختار کالبدی و روابط فضایی موجود میان آن‌ها در طول تاریخ	۴/۲۱	۲/۵۷	۲/۷۱
۹	حفاظت ساختار کالبدی - فضایی در برابر تهدیدات، اثرات نامطلوب توسعه و یا غفلت در بستر زمانی	۳/۸۶	۲/۵۰	۲/۷۱
۱۰	اصالت فرم و طرح	۴/۰۷	۳/۱۴	۲/۶۴
۱۱	اصالت مواد و مصالح	۳/۷۹	۳/۰۷	۲/۵۰
۱۲	اصالت کاربری و عملکرد	۳/۸۶	۳/۲۱	۳/۳۶
۱۳	اصالت موقعیت مکانی و بستر	۴/۲۹	۴/۰۰	۳/۱۴
۱۴	اصالت تکنیک‌های ساخت	۳/۵۷	۳/۲۱	۲/۵۷
۱۵	ساختارهای اجتماعی فرهنگی، آیین‌ها و رسوم سنتی زنده	۴/۲۹	۲/۲۱	۳/۲۱
۱۶	تنوع فرهنگی	۳/۲۹	۲/۷۹	۳/۴۳
۱۷	اصالت روح و احساس	۴/۳۶	۲/۲۹	۳/۷۱
۱۸	تداوم زبان و دیگر اشکال میراث ناملموس	۳/۷۹	۳/۳۶	۳/۸۶
۱۹	فرایند خلاق هنری	۳/۷۹	۲/۵۷	۳/۴۳
۲۰	ارزش اعجاب (شگفتی)	۴/۱۰	۲/۹۰	۳/۲۶
۲۱	ارزش هویتی	۴/۰۴	۳/۰۳	۳/۴۸
۲۲	ارزش بصری - زیبایی شناختی	۴/۱۸	۳/۲۲	۳/۶۱
۲۳	ارزش تداوم (پیوستگی)	۴/۰۶	۳/۳۸	۳/۴۹
۲۴	ارزش اعتقادی (معنوی و مذهبی)	۴/۲۱	۳/۰۳	۴/۰۲
۲۵	ارزش سرمایه‌های اجتماعی	۴/۱۲	۲/۸۳	۳/۹۰
۲۶	ارزش خاطرات جمعی و حافظه تاریخی	۴/۱۲	۲/۷۱	۳/۸۹
۲۷	ارزش تنوع فرهنگی	۲/۸۷	۲/۹۹	۲/۵۱
۲۸	ارزش قدمت	۴/۰۰	۳/۶۶	۳/۶۱
۲۹	ارزش ارتباطی	۳/۹۱	۳/۵۹	۴/۰۵
۳۰	ارزش ندرت	۴/۰۶	۳/۳۷	۳/۷۱
۳۱	ارزش اسنادی	۴/۱۶	۳/۷۵	۳/۹۳
۳۲	ارزش گونه شناختی	۴/۰۷	۳/۶۸	۳/۷۵
۳۳	ارزش معماری و ساخت	۳/۹۴	۳/۵۳	۳/۷۲
۳۴	ارزش هنری	۳/۹۱	۳/۱۰	۳/۵۵
۳۵	ارزش منظر	۴/۰۵	۲/۸۳	۳/۴۰
۳۶	ارزش ساختار فضایی بافت شهری	۴/۱۲	۳/۰۲	۳/۵۱
۳۷	ارزش عملکردی	۳/۴۷	۲/۹۹	۳/۲۸
۳۸	ارزش اقتصادی و تجاری	۳/۱۹	۲/۷۹	۲/۹۷
۳۹	ارزش گردشگری فرهنگی، آموزشی و علمی	۴/۲۷	۳/۷۷	۳/۹۱
۴۰	حس دلبستگی مکانی	۴/۱۳	۳/۲۴	۳/۶۸
۴۱	اصالت وجودی	۳/۸۳	۲/۸۸	۳/۷۲
۴۲	فعالیت محوری سایت میراثی	۳/۷۲	۲/۷۴	۳/۵۷
۴۳	آگاهی از سایت میراثی	۲/۸۴	۲/۷۴	۲/۷۷

جدول ۲. اولویت ضریب اهمیت شاخص های مدل ارزیابی وضعیت حفاظت محوطه میراث فرهنگی مورد مطالعه (منبع: نگارندگان)

اولویت	شاخص ها	ضریب اهمیت
۱	حس دل بستگی مکانی	۰/۰۵۷۳۵
۲	حفاظت از اجزاء ساختار اجتماعی-عملکردی در برابر تهدیدات، اثرات نامطلوب توسعه و یا غفلت	۰/۰۵۶۳۴
۳	حفاظت ساختار کالبدی-فضایی در برابر تهدیدات، اثرات نامطلوب توسعه و یا غفلت در بستر زمانی	۰/۰۵۶۳۲
۴	اصالت وجودی	۰/۰۵۴۶۳
۵	ساختارهای اجتماعی فرهنگی، آیین ها و رسوم سنتی زنده	۰/۰۵۲۷۷
۶	فرایند خلاق هنری	۰/۰۵۲۷۲
۷	اصالت روح و احساس	۰/۰۴۴۲۸
۸	اصالت فرم و طرح	۰/۰۳۸۹۷
۹	تمامیت اجزاء و عناصر ساختار بصری-زیبایی شناختی	۰/۰۳۸۹۱
۱۰	اصالت مواد و مصالح	۰/۰۳۸۷۱
۱۱	فعالیت محوری سایت میراثی	۰/۰۳۷۳۹
۱۲	ارزش سرمایه های اجتماعی	۰/۰۳۶۸۴
۱۳	دست نخوردگی اجزاء ساختار کالبدی و روابط فضایی موجود میان آن ها در طول تاریخ	۰/۰۳۴۷۸
۱۴	آگاهی از سایت میراثی	۰/۰۳۳۱۳
۱۵	ارزش هویتی	۰/۰۲۸۵۷
۱۶	حفاظت کیفیات بصری-زیبایی شناختی در برابر تهدیدات، اثرات نامطلوب توسعه و یا غفلت	۰/۰۲۷۰۴
۱۷	سلامت کیفیات بصری-زیبایی شناختی اجزاء ساختار	۰/۰۲۵۳۰
۱۸	اصالت کاربری و عملکرد	۰/۰۲۳۱۰
۱۹	تمامیت اجزاء و عناصر ساختار اجتماعی-عملکردی	۰/۰۲۲۸۶
۲۰	تمامیت اجزاء و عناصر ساختار (فضایی و کالبدی)-تاریخی	۰/۰۲۲۸۰
۲۱	سلامت و دست نخوردگی اجزاء ساختار اجتماعی-عملکردی	۰/۰۲۱۹۵
۲۲	ارزش عملکردی	۰/۰۲۰۴۶
۲۳	ارزش خاطرات جمعی و حافظه تاریخی	۰/۰۱۵۵۸
۲۴	اصالت موقعیت مکانی و بستر	۰/۰۱۵۱۰
۲۵	ارزش تداوم (بیوستگی)	۰/۰۱۵۰۰
۲۶	تداوم زبان و دیگر اشکال میراث ناملموس	۰/۰۱۴۶۰
۲۷	تنوع فرهنگی	۰/۰۱۳۲۲
۲۸	اصالت تکنیک های ساخت	۰/۰۱۳۱۶
۲۹	ارزش بصری-زیبایی شناختی	۰/۰۱۱۷۵
۳۰	ارزش تنوع فرهنگی	۰/۰۱۰۶۰
۳۱	ارزش ساختار فضایی بافت شهری	۰/۰۰۹۷۲
۳۲	ارزش منظر	۰/۰۰۸۵۳
۳۳	ارزش گردشگری فرهنگی، آموزشی و علمی	۰/۰۰۷۸۵
۳۴	ارزش اعتقادی (معنوی و مذهبی)	۰/۰۰۶۵۶
۳۵	ارزش اقتصادی و تجاری	۰/۰۰۵۳۹
۳۶	ارزش معماری و ساخت	۰/۰۰۵۳۲
۳۷	ارزش هنری	۰/۰۰۴۶۶
۳۸	ارزش قدمت	۰/۰۰۴۱۸
۳۹	ارزش گونه شناختی	۰/۰۰۳۷۸
۴۰	ارزش ندرت	۰/۰۰۳۰۸
۴۱	ارزش اعجاب (شگفتی)	۰/۰۰۳۰۵
۴۲	ارزش اسنادی	۰/۰۰۲۵۹
۴۳	ارزش ارتباطی	۰/۰۰۲۱۱

جدول ۳. امتیاز وزنی شاخص‌ها و امتیاز نهایی وضعیت حفاظت محلات مورد مطالعه در محوطه میراث فرهنگی جهانی (منبع: نگارندگان)

ردیف	شاخص‌ها	امتیاز وزنی شاخص‌ها در هر یک از محلات			
		شاه ابوالقاسم	دارالشفاء	دروازه شاهی	امامزاده جعفر و گودال مصلی
۱	تمامیت اجزاء و عناصر ساختار اجتماعی- عملکردی	۰/۰۹۸	۰/۰۶۴	۰/۰۶۹	۰/۰۷۲
۲	سلامت و دست نخوردگی اجزاء ساختار اجتماعی- عملکردی	۰/۰۸۹	۰/۰۴۴	۰/۰۴۹	۰/۰۵۶
۳	حفاظت از اجزاء ساختار اجتماعی- عملکردی در برابر تهدیدات، اثرات نامطلوب توسعه و یا غفلت	۰/۲۲۱	۰/۱۰۱	۰/۱۰۱	۰/۱۹۳
۴	تمامیت اجزاء و عناصر ساختار بصری- زیبایی شناختی	۰/۱۵۰	۰/۱۱۱	۰/۱۰۳	۰/۱۰۶
۵	سلامت کیفیات بصری- زیبایی شناختی اجزاء ساختار	۰/۱۰۵	۰/۰۴۹	۰/۰۵۲	۰/۰۶۷
۶	حفاظت کیفیات بصری- زیبایی شناختی در برابر تهدیدات، اثرات نامطلوب توسعه و یا غفلت	۰/۱۱۰	۰/۰۵۴	۰/۰۷۰	۰/۰۸۳
۷	تمامیت اجزاء و عناصر ساختار (فضایی و کالبدی)- تاریخی	۰/۰۹۴	۰/۰۶۸	۰/۰۷۷	۰/۰۷۲
۸	دست نخوردگی اجزاء ساختار کالبدی و روابط فضایی موجود میان آن‌ها در طول تاریخ	۰/۱۴۷	۰/۰۸۹	۰/۱۰۲	۰/۰۹۴
۹	حفاظت ساختار کالبدی- فضایی در برابر تهدیدات، اثرات نامطلوب توسعه و یا غفلت در بستر زمانی	۰/۲۱۷	۰/۱۴۱	۰/۱۴۱	۰/۱۵۳
۱۰	اصالت فرم و طرح	۰/۱۵۹	۰/۱۲۲	۰/۱۱۷	۰/۱۰۳
۱۱	اصالت مواد و مصالح	۰/۱۴۷	۰/۱۱۹	۰/۱۱۱	۰/۰۹۷
۱۲	اصالت کاربری و عملکرد	۰/۰۸۹	۰/۰۷۴	۰/۰۸۱	۰/۰۷۸
۱۳	اصالت موقعیت مکانی و بستر	۰/۰۶۵	۰/۰۶۰	۰/۰۶۳	۰/۰۴۷
۱۴	اصالت تکنیک های ساخت	۰/۰۴۷	۰/۰۴۲	۰/۰۴۱	۰/۰۳۴
۱۵	ساختارهای اجتماعی فرهنگی، آیین‌ها و رسوم سنتی زنده	۰/۲۲۶	۰/۱۱۷	۰/۱۷۰	۰/۲۰۴
۱۶	تنوع فرهنگی	۰/۰۴۳	۰/۰۳۷	۰/۰۳۳	۰/۰۴۵
۱۷	اصالت روح و احساس	۰/۱۹۳	۰/۱۰۱	۰/۱۴۶	۰/۱۶۴
۱۸	تداوم زیان و دیگر اشکال میراث ناملموس	۰/۰۵۵	۰/۰۴۹	۰/۰۵۴	۰/۰۵۶
۱۹	فرایند خلاق هنری	۰/۲۰۰	۰/۱۳۶	۰/۱۴۳	۰/۱۸۱
۲۰	ارزش اعجاب (شگفتی)	۰/۰۱۳	۰/۰۰۹	۰/۰۰۹	۰/۰۱۰
۲۱	ارزش هویتی	۰/۱۱۵	۰/۰۸۷	۰/۰۹۰	۰/۱۰۰
۲۲	ارزش بصری- زیبایی شناختی	۰/۰۴۹	۰/۰۳۸	۰/۰۳۴	۰/۰۴۲
۲۳	ارزش تداوم (پیوستگی)	۰/۰۶۱	۰/۰۵۱	۰/۰۴۹	۰/۰۵۲
۲۴	ارزش اعتقادی (معنوی و مذهبی)	۰/۰۲۸	۰/۰۲۰	۰/۰۱۹	۰/۰۲۶
۲۵	ارزش سرمایه های اجتماعی	۰/۱۵۲	۰/۱۰۴	۰/۱۱۴	۰/۱۴۴
۲۶	ارزش خاطرات جمعی و حافظه تاریخی	۰/۰۶۴	۰/۰۴۲	۰/۰۴۵	۰/۰۶۱
۲۷	ارزش تنوع فرهنگی	۰/۰۳۰	۰/۰۳۲	۰/۰۲۹	۰/۰۲۷
۲۸	ارزش قدمت	۰/۰۱۷	۰/۰۱۵	۰/۰۱۵	۰/۰۱۵
۲۹	ارزش ارتباطی	۰/۰۰۸	۰/۰۰۸	۰/۰۰۷	۰/۰۰۹
۳۰	ارزش ندرت	۰/۰۱۲	۰/۰۱۰	۰/۰۱۲	۰/۰۱۱
۳۱	ارزش اسنادی	۰/۰۱۱	۰/۰۱۰	۰/۰۱۰	۰/۰۱۰
۳۲	ارزش گونه شناختی	۰/۰۱۵	۰/۰۱۴	۰/۰۱۴	۰/۰۱۴
۳۳	ارزش معماری و ساخت	۰/۰۲۱	۰/۰۱۹	۰/۰۱۸	۰/۰۲۰
۳۴	ارزش هنری	۰/۰۱۸	۰/۰۱۴	۰/۰۱۴	۰/۰۱۷
۳۵	ارزش منظر	۰/۰۳۵	۰/۰۲۴	۰/۰۲۵	۰/۰۲۹
۳۶	ارزش ساختار فضایی بافت شهری	۰/۰۴۰	۰/۰۲۹	۰/۰۳۲	۰/۰۳۴
۳۷	ارزش عملکردی	۰/۰۷۱	۰/۰۶۱	۰/۰۵۰	۰/۰۶۷
۳۸	ارزش اقتصادی و تجاری	۰/۰۱۷	۰/۰۱۵	۰/۰۱۱	۰/۰۱۶
۳۹	ارزش گردشگری فرهنگی، آموزشی و علمی	۰/۰۳۴	۰/۰۳۰	۰/۰۳۰	۰/۰۳۱
۴۰	حس دل‌بستگی مکانی	۰/۲۳۷	۰/۱۸۶	۰/۱۷۷	۰/۲۱۱
۴۱	اصالت وجودی	۰/۲۰۹	۰/۱۵۷	۰/۱۵۵	۰/۲۰۳
۴۲	فعالیت محوری سایت میراثی	۰/۱۳۹	۰/۱۰۲	۰/۰۹۶	۰/۱۳۴
۴۳	آگاهی از سایت میراثی	۰/۰۹۱	۰/۰۸۸	۰/۰۸۹	۰/۰۸۹
	امتیاز نهایی محلات	۳/۹۴۲	۲/۷۴۳	۲/۸۶۷	۳/۲۷۷

نتیجه گیری

هدف از انجام این پژوهش ارزیابی وضعیت حفاظت محوطه های پویای میراث فرهنگی جهانی، به منظور تضمین پایداری برجستگی و منزلت فرهنگی میراث جهانی است. مدل پیشنهادی در راستای محقق ساختن هدف پژوهش در نمونه مورد مطالعه، متأثر از دو فرایند مکمل "حفاظت و انتقال برجستگی و منزلت فرهنگی سایت میراثی" و همچنین "تجربه سایت میراثی" تدوین شده است. با کاربست این مدل با ساختار سلسله مراتبی، امکان ارزیابی کارآمد وضعیت حفاظت محوطه های پویای میراث فرهنگی جهانی بر مبنای زیرمعیارهای "یکپارچگی"، "اصالت"، "ادراک برجستگی و منزلت فرهنگی" و "تجربه اصالت" محقق می شود. بر مبنای یافته های حاصله از تجزیه و تحلیل داده ها می توان نتیجه گرفت که شاخص های "حس دل بستگی مکانی"، "حفاظت از اجزاء ساختار اجتماعی - عملکردی در برابر تهدیدات، اثرات نامطلوب توسعه و یا غفلت" و "حفاظت ساختار کالبدی - فضایی در برابر تهدیدات، اثرات نامطلوب توسعه و یا غفلت در بستر زمانی" به ترتیب دارای بالاترین ضریب اهمیت در میان ۴۳ شاخص تاثیرگذار بر ارزیابی وضعیت حفاظت محوطه میراث فرهنگی جهانی شهر تاریخی یزد هستند و همچنین وضعیت حفاظت محلات شاه ابوالقاسم با ۳/۹۴۲ امتیاز، امامزاده جعفر و گودال مصلی با ۳/۲۷۷ امتیاز، دروازه شاهی با ۲/۸۶۷ امتیاز و دارالشفاء با ۲/۷۴۳ امتیاز، به ترتیب از رتبه اول تا چهارم در میان محلات مورد مطالعه برخوردار است. بنابراین پیشنهاد می شود که وضعیت حفاظت هر یک از محلات عرصه ثبت جهانی، به طور ادواری هر شش سال یکبار (هم زمان با ارائه گزارش ادواری توسط کشورهای عضو به کمیسیون میراث جهانی)، با استفاده از این مدل پیشنهادی با مشارکت تمامی ذینفعان مورد ارزیابی قرار گیرد و داده های حاصل تجزیه و تحلیل شوند. سپس مبتنی بر نتایج بدست آمده از امتیاز وزنی شاخص ها در هر یک از محلات، برنامه ریزی های مدیریتی میراث متناسب با بسترهای مختلف مربوطه در هر یک از محلات عرصه تاریخی آماده سازی شود. همچنین می توان بر مبنای این روش ارزیابی، میزان

کارآمدی سیاست های اتخاذ شده و برنامه های مدیریتی میراث را در طول زمان مورد سنجش قرار داد و بستری مناسب را در راستای ارتقاء کیفیت فرایند نظارت محوطه های پویای میراث فرهنگی جهانی مورد مطالعه فراهم ساخت. البته در طول این فرایند، باید ضرایب اهمیت شاخص های پژوهش و همچنین دسته بندی گروه های ذینفعان و حجم نمونه آن ثابت در نظر گرفته شود تا این امکان فراهم شود که نتایج حاصله از این فرایندهای ارزیابی (در بازه های زمانی مشخص) با یکدیگر مورد مقایسه و تحلیل قرار گیرند.

بایسته های ارزیابی حفاظت از محوطه های پویای میراث فرهنگی جهانی استخراج شده توسط پژوهش که از نظر آماری به زمینه و بافت های باارزش فرهنگی و تاریخی برجسته کشور وابسته است؛ همچون راهنمایی کاربردی می تواند در فرایند مدیریت و معاصر سازی بافت های باارزش تاریخی و فرهنگی شهر تهران توسط اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری استان تهران با همکاری سازمان زیباسازی شهر تهران و شهرداری تهران به کار گرفته شود. این انتقال تجربه، فرصتی چشمگیر را برای شهر تهران، به عنوان شهری تاریخی - فرهنگی فراهم می سازد. مهمترین موضوعاتی که در ارزیابی حفاظت از بافت های تاریخی و فرهنگی شهر تهران می توان آموخت تا این بافت ها به عنوان یک میراث پویا در بستر زمانی مورد حفاظت و پایداری قرار گیرد عبارتند از ۱- حفاظت و انتقال برجستگی و منزلت فرهنگی سایت میراثی و ۲- ایجاد تجربه سایت میراثی به منظور حفاظت و انتقال برجستگی و منزلت فرهنگی سایت میراثی لازم است تا یکپارچگی سایت مورد توجه قرار گیرد مواردی چون:

- یکپارچگی اجتماعی - عملکردی
 - یکپارچگی بصری - زیبایی شناختی
 - یکپارچگی ساختاری (فضایی و کالبدی) - تاریخی
- همچنین در این راستا توجه ویژه به اصالت سایت میراثی نیز دارای اهمیت است. مواردی چون:
- اصالت فرهنگی - اجتماعی
 - اصالت تاریخی - شهودی

تشکر و قدردانی: موردی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

تأییدیه اخلاقی: این مقاله برگرفته از رساله دکتری معماری فاطمه یزدگرد با عنوان "طراحی مدل ارزیابی وضعیت حفاظت سایت‌های پویای میراث فرهنگی جهانی، مطالعه موردی: عرصه ثبت جهانی شهر تاریخی یزد" به راهنمایی دکتر پیروز حناچی و مشاوره دکتر محمدحسن طالبیان در پردیس بین‌الملل کیش دانشگاه تهران می‌باشد.

تعارض منافع: موردی توسط نویسندگان گزارش نشده است. **سهم نویسندگان:** فاطمه یزدگرد (نویسنده اول)، نگارنده مقاله / پژوهشگر اصلی (۵۰٪)؛ پیروز حناچی (نویسنده دوم)، پژوهشگر فرعی (۲۵٪)؛ محمد حسن طالبیان (نویسنده سوم)، پژوهشگر فرعی (۲۵٪).

منابع مالی: موردی از سوی نویسندگان ذکر نشده است.

■ اصالت ارزش‌های هنری و خلاق

تجربه سایت میراثی مبتنی بر دو محور مکمل، ادراک برجستگی و منزلت فرهنگی و همچنین تجربه اصالت محقق می‌گردد. به‌منظور دستیابی به ادراک برجستگی و منزلت فرهنگی مهمترین موارد عبارتند از ادراک:

- ارزش‌های کاربردی
- ارزش‌های تاریخی - ساختاری
- ارزش‌های احساسی عاطفی
- ارزش‌های اجتماعی - فرهنگی

همچنین دستاوردها تاکید می‌کند که به منظور ایجاد تجربه سایت میراثی در شهر تهران، لازم است تا تجربه اصالت به صورت جدی مورد توجه قرار گیرد. به منظور زمینه‌سازی و تحقق تجربه اصالت مهمترین موارد مورد نیاز عبارتند از:

- حس دلبستگی مکانی
- فعالیت محوری سایت میراثی
- آگاهی از سایت میراثی
- اصالت وجودی

- N, King J, editor. *Conserving the Authentic: Essays in Honour of Jukka Jokilehto*. Rome: ICCROM; 2009. 163-168. Available from https://www.iccrom.org/sites/default/files/publications/2019-11/iccrom_ics10_jukkafestchrift_en.pdf
10. Khalaf RW. The implementation of the UNESCO World Heritage Convention: Continuity and compatibility as qualifying conditions of integrity. *Heritage*. 2020 Jun;3(2):384-401. <http://dx.doi.org/10.3390/heritage3020023>
 11. Khalaf RW. Continuity: A fundamental yet overlooked concept in World Heritage policy and practice. *International Journal of Cultural Policy*. 2021 Jan 2;27(1):102-16. <http://dx.doi.org/10.3390/heritage3020023>
 12. Wang Y, Huang S, Kim AK. Toward a framework integrating authenticity and integrity in heritage tourism. *Journal of Sustainable Tourism*. 2015 Nov 26;23(10):1468-81. <http://dx.doi.org/10.1080/09669582.2015.1047375>
 13. Jokilehto J. Considerations on authenticity and integrity in world heritage context. *City & time*. 2006 Jun 21;2(1):1. Available from: <http://www.ceci-br.org/novo/revista/docs2006/CT-2006-44.pdf>
 14. Jokilehto J. International charters on urban conservation: some thoughts on the principles expressed in current international doctrine. *City & Time*. 2007;3(3):2. Available from: <http://ceci-br.org/novo/revista/docs2008/CT-2008-119.pdf>
 15. Ashurst J. *Conservation of ruins*. Routledge; 2007 Mar 14. <http://dx.doi.org/10.4324/9780080466910>
 16. UNESCO. *International World Heritage Expert Meeting on Visual Integrity*. 2013 March 6–9;Agra, India [Internet]. Paris: UNESCO World Heritage Centre; 2013. Available from: <https://whc.unesco.org/uploads/events/documents/event-992-12.pdf>
 17. Alberts HC, Hazen HD. Maintaining Authenticity and Integrity at Cultural World Heritage Sites. *Geographical Review*.
 1. Rodwell D. *Conservation and sustainability in historic cities*. John Wiley & Sons; 2008 Apr 15. <http://dx.doi.org/10.1002/9780470759547>
 2. Li Q, Yuichi F, Morris M. Study on the buffer zone of a Cultural Heritage site in an urban area: the case of Shenyang Imperial Palace in China. *WIT Transactions on Ecology and the Environment*. 2014 Sep 23;191:1115-23. <http://dx.doi.org/10.2495/sc140942>
 3. Tawab AG. Evaluating the authenticity of earthen heritage: The case of Ramses Wissa Wassef art centre in Egypt. *Alexandria Engineering Journal*. 2013 Sep 1;52(3):489-98. <http://dx.doi.org/10.1016/j.aej.2013.05.002>
 4. Silberman N. *ICOMOS Charter for the Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites*. 2008. Retrieved from https://scholarworks.umass.edu/efsp_publications/9
 5. Annex 3. *The UNESCO Recommendation on the Historic Urban Landscape*. The Historic Urban Landscape. Wiley-Blackwell; 2012;209–216. http://dx.doi.org/10.1002/9781119968115.a_pp3
 6. Waterton E, Watson S, editors. *The Palgrave handbook of contemporary heritage research*. Springer; 2015 Jan 28. http://dx.doi.org/10.1057/9781137293565_11
 7. Waterton E, Watson S. The ontological politics of heritage; or how research can spoil a good story. In *The Palgrave handbook of contemporary heritage research 2015* (pp. 21-36). Palgrave Macmillan, London. http://dx.doi.org/10.1057/9781137293565_007
 8. Poullos I. Discussing strategy in heritage conservation: living heritage approach as an example of strategic innovation. *Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development*. 2014 May 13. <https://doi.org/10.1108/JCHMSD-10-2012-0048>
 9. Zancheti SM, Flaviana L, Rosane P. Judging the Authenticity of the City. In: Stanley-Price

25. Mason R. Fixing historic preservation: a constructive critique of “significance”. *Places Journal*. 2004 Apr 1;16(1). Available from: <http://escholarship.org/uc/item/74q0j4j2>
26. Cruz A, Coffey V, Chan THT, Perovic M. Developing a Maintenance-Focussed Conservation Model: An Australian Overview. *Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development* [Internet]. Emerald; 2021. <http://dx.doi.org/10.1108/jchmsd-02-2021-0030>
27. Mendes Zancheti S, Tone Ferreira Hidaka L. Measuring Urban Heritage Conservation: Theory and Structure (part 1). *Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development* [Internet]. Emerald; 2011;1(2):96–108. <http://dx.doi.org/10.1108/20441261111171666>
28. Jones S. Negotiating Authentic Objects and Authentic Selves. *Journal of Material Culture* [Internet]. SAGE Publications; 2010;15(2):181–203. <http://dx.doi.org/10.1177/1359183510364074>
29. Wang N. Rethinking Authenticity in Tourism Experience. *Annals of Tourism Research*. 1999; 26(2):349–370. [http://dx.doi.org/10.1016/s0160-7383\(98\)00103-0](http://dx.doi.org/10.1016/s0160-7383(98)00103-0)
30. Jones S. Experiencing Authenticity at Heritage Sites: Some Implications for Heritage Management and Conservation. *Conservation and Management of Archaeological sites. Informa UK Limited*. 2009;11(2):133–147. <http://dx.doi.org/10.1179/175355210x12670102063661>
31. Cohen E, Cohen SA. Authentication: Hot and Cool. *Annals of Tourism research*. 2012;39(3):1295–1314. <http://dx.doi.org/10.1016/j.annals.2012.03.004>
32. Su J. Conceptualising the Subjective Authenticity of Intangible Cultural Heritage. *International Journal of Heritage Studies*. 2018; 24(9):919–937. <http://dx.doi.org/10.1080/13527258.2018.1428662>
- Informa UK Limited; 2010 Jan 1;100(1):56–73. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1931-0846.2010.00006.x>
18. Zancheti SM, Loretto RP. Dynamic integrity: a concept to historic urban landscape. *Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development*. 2015 May 18; 5(1):82–94. <http://dx.doi.org/10.1108/jchmsd-03-2014-0009>
19. Taylor K. Cultural heritage management: A possible role for charters and principles in Asia. *International Journal of Heritage Studies*. 2004 Dec 1;10(5):417–33. <http://dx.doi.org/10.1080/1352725042000299045>
20. Albert MT, Bernecker R, Rudolff B. Understanding heritage. *Perspectives in heritage studies*. 2013 Apr; 89–104. <http://dx.doi.org/10.1515/9783110308389.89>
21. Karakul Ö. Authenticity as a sustainable value of holistic conservation: The case of Turkey’s world heritage sites. *Megaron*. 2016;11(4). <http://dx.doi.org/10.5505/megaron.2016.54366>
22. Fadaeinezhadbahramjerdi S, Eshrati P, Eshrati D. A Definition of Authenticity Concept in Conservation of Cultural Landscapes. *International Journal of Architectural Research: ArchNet-IJAR*. 2015;9(1):93–107. <http://dx.doi.org/10.26687/archnet-ijar.v9i1.473>
23. Feilden BM, Jokilehto J. *Management Guidelines for World Cultural Heritage Sites*. Rome: ICCROM; 1998. Available from: https://www.iccrom.org/sites/default/files/201802/1998_feilden_management_guidelines_eng_70071_light_0.pdf
24. Wang SY. In Search of Authenticity in Historic Cities in Transformation: The Case of Pingyao, China. *Journal of Tourism and Cultural Change. Informa UK Limited*; 2011;9(1):18–30. <http://dx.doi.org/10.1080/14766825.2010.521562>

33. Steiner CJ, Reisinger Y. Understanding Existential Authenticity. *Annals of Tourism Research*. 2006;33(2):299–318. Available from: <http://dx.doi.org/10.1016/j.annals.2005.08.002>
34. Budruk M, White DD, Wodrich JA, Van Riper CJ. Connecting Visitors to People and Place: Visitors' Perceptions of Authenticity at Canyon de Chelly National Monument, Arizona. *Journal of Heritage Tourism*. 2008;3(3):185–202. <http://dx.doi.org/10.1080/17438730802139004>
35. Kyle GT, Absher JD, Graefe AR. The Moderating Role of place Attachment on the Relationship Between Attitudes Toward Fees and Spending Preferences. *Leisure Sciences*. 2003; 25(1):33–50. <http://dx.doi.org/10.1080/01490400306552>
36. Kermani A, Charbgo N, Alalhesabi M. Developing a Model for the Relation Between Heritage and Place Identity. *International Journal of Civil, Environmental, Structural, Construction and Architectural Engineering*. 2016 Feb 1;10(3):391-396. <https://doi.org/10.5281/zenodo.1123697>

